

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

j. De Clericis Regularibus, & eorum statu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

M. ANTONII CVCCHI, IVRIS-
CONSULTI, INSTITVTIONVM IVRIS
CANONICI, LIBER II.

DE CLERICIS RE-
gularibus, & eorum
statu,

TITVLVS I.

Nunc videndū est
de Clericis regu-
laribus, seu religi-
osis: quod idem
est: nā etsi multa
ex his, quæ suprā tradidimus,
etiam his convenient, tamen
quia & quædam iura præcipua
habent, ea quoque tradenda
sunt.

Regulares autem dicuntur
clerici, à regula speciali, in quā
iurârunt: & sunt illi, qui per
emissionem professionis, vel
paternam devotionē sequenti
ratihabitione Prælati imperio
sub aliqua speciali & probata
regula subiiciuntur^a, si tria sub-
stantialia professi fuerint, Pau-
pertatem, obedientiam, & con-
tinentiam: neque enim satis est
vnum, vel alterum ex tribus iu-
râsse suprâ dictis, vel vouisse, vt
Regularis dici possit, quamvis
religio illa à sede Apostolica
recepta esset^b.

Fit autē duobus modis pro-
fessio, expressè, & tacitè. Ex-
pressa est professio, quæ & so-

lennis meritò appellari potest,
cū nouus monachus profes-
sus coram Abbate, vel Pri-
ore, alteriùsve nominis Præ-
lato eius religionis, quam sibi
ipse delegit, promissionē acci-
pente, vel corā simplici etiam
monacho à Prælato mandatum
habente, conventu præsentem
vniuerso huius sententiæ pro-
missionem emittit, sese Deo ac
sanctis eius, & Prælato promit-
tere, quantum sibi opis Deus
dederit, adhibiturum, vt conti-
nentiam, quam pro humana
imbecillitate poterit, seruet in-
corruptam, vtque Prælato obe-
dientiam & obseruantiam ex
regulæ præceptis debitam præ-
stet, malamque vitæ consuetu-
dinē, & mores, si quos hactenus
corruptos habuit, in melius
deinceps mutet: testari etiam
simul debet, sese bona sua repu-
diare: qua promissione exhi-
bita professionis habitum sus-
cipiet^c. Solent enim huius-
modi generis clerici plerunque
addictos homines, qui nouitij
vocantur, à veteranis, quos pro-
fessos vocant, vestiū discrimine
segregare: siue id discrimen co-
loribus vestium diuersis, seu ve-
stium modo, & forma inter se
diffe-

^a Hostien. in
summa.

^b Ab. in Rub.
co. tit. glos.
ele. pe. uer.
obediencia.
de relig. do-
mibus. glos.
ele. cum ex.
uer. tertio.
de sentent.
excommun.

^c Spec. in tit.
de regular.

e. de. eos. qui. de. regul.

differenti notetur^a: quæ diuersitates oculis patentibus sunt.

Sed & alijs quoque modis, non tamen ita manifestis, hæc duo vestium genera secernuntur: nam vel diuersis locis suscipiuntur: puta, tyrones, id est, nouitij suas vestes in monasterio sumunt, initiati, quos professos vocant, in Ecclesia ante supremum altare: vel huic duntaxat professorum vesti benedicuntur, non illi nouitiorum: vel hæc ab vna certa persona, puta Abbate, vel Priore tantum conferri potest, illa nouitiorum etiam ab alijs Abbate inferioribus: vel alijs demum diebus solent professi indui, alijs nouitij^b.

b. e. p. in. fi. de. regul. in. 6. d. de. eos. in. fi. c. statuis. in. fi. extr. de. reg.

Sed ne quis temerè & inconsultè, & repentino quodam animi imperu, quasi vento, incitatus (quod non rarè accidit) potius quàm certo animi iudicio, religioni quandoque se deuoueat, quam deinde pœniteat esse professum, dum eius asperitatem ferre non potest, constitutū anni integri est tempus, quo in monasterio, professorū regulis solutus moretur, expecturus, an ea sibi vita placeat, & tolerare eam possit, & quo tempore vicissim eius vita & mores à Prælato spectari, & cognosci possint: ante quod liberum est nouitio ad seculū arbitrato suo reverti^c. Et Abbates, qui cuiusvis generis homines quos

c. non. selt. d. ca. pen. cod. tit.

A liber ante suprâ dictum tempus ad professionē admiserint, Canonicas pœnas non evadent^d: tametsi etiam interdum ante anni lapsum possint professionem admittere, quæ valitura etiam sit, vt cum nouitius eo tempore satis se periculum sui fecisse ipsius asserit, seque ad omnia regulæ onera constanter ferenda affirmat^e. Sed et anni tempus quandoque Prælati arbitrio, vel ad biennium, vel ad triennium produci potest, & ante id professionē admittere detestare potest: quid enim, si nouitij conditio, & vita Prælato omnino ignota sit? & de eius moribus nullam antea notitiam habuerit^f?

d. e. ad. Apo. stolicam.

e. d. e. ad. Apo. stolicam.

f. Ab. d. c. ad. Apostolicam.

B In Mendicantibus autem monachis propria quædam iura seruantur: nam si quis eorum regulam etiam expressè ante probationis tempus suprâ dictum, quamvis Prælato accipiente, fuerit professus, ei tamen regulæ non erit præcisè obligatus, sed modò alij cuius regulæ se addicat, eamque obseruet, nihil ei poterit crimini adscribi, quòd hanc deseruerit. Quod cum in Prædicatoribus solum, & Minoribus religiosis ab Alexandro III. statutum esset, ad omnes deinde cuiusvis generis monachos, Mendicantes scilicet, Heremitas, & Carmelitas à Bonifacio VIII. extensum est^g.

g. e. non. solum. e. seq. in. 6.

Tacite autem fit professio, veluti si quis ultra probationis tempus in monasterio permanserit indiscretum habitum gerens: & alijs modis ^a, puta si actibus professorum vltro sciens se in-

^a gl. de. eos. urr. deinceps. co. tit. ^b Ab. c. vidua. per illum sex. extr. co.

gesserit ^b. In alijs autem religionibus professio expressè, vel tacite fieri potest intra annum: sed expressè emissa etiam seculari habitu non mutato illi religioni præcisè obligat, quam proficiens est professus. Tacite verò facta infra probationis annum per susceptionem habitus, qui profitentibus tantum datur, non illi specialiter, cuius habitus est susceptus, sed generaliter religioni alicui recipientè obligat, si ætatis aptæ sit sciens, & voluntarius, et triduo perseueret ^c.

^c cõstitutione. de reg. in 6.

At si tacite quidem professio facta sit, sed per gestationem indistincti habitus anno integro factam, non dubium est hac ratione illi ipsi regulæ obligatum esse, cuius habitum induerit, nisi huiusmodi habitus in colore, scissura, vel forma se distinctum patenter exhibeat ab habitu professorum ^d.

^d d. de. eos.

Suprà dicta in illis procedunt, qui iam puberes facti religionem ingressi sunt: is verò, qui monasterium ante XIII. annum, ut monachus efficiatur, ingreditur, nisi eo completo professionem faciat in sequenti, vel habitum religionis suscipiat, qui

A dari profitentibus consuevit, seu professionem à se prius factam, ratam expressè habeat, liberè potest intra ipsum sequentem annum ad seculum remeare: quòd si per totum sequentem annum in monasterio permanserit, vbi professorum & nouitiorum sunt habitus distincti, professionem per hoc fecisse, vel si quam prius fecerat, ratam habuisse videtur: nisi tanta indistinctio ibi habitus habeatur, quòd & professi & nouitij, ac etiam alij comunem vitam cum eis ducentes simili penitus habitu induantur ^e.

^e c. constit. de de reg. in 6.

In omnibus autem generaliter, qui aliquam regulam profiteri voluerint, pubertas exigitur, id est, in masculis ætas quatuordecim annorum, in fœminis duodecim ^f. Sed & quandoque plena pubertas requiretur, id est, decem & octo annorum, ut si congregatio sit difficilis, vel regula valdè angusta ^g.

^f gloss. d. de. eos. ubi ætate.

Beneficium autem illius, qui religionem ingreditur, non est intra probationis annum alicui conferendum, nisi vel ipsius accesserit assensus, vel manifestis indicijs colligatur decreuisse eum vitam absolutè mutare, vel professionem expressam ediderit, aut demum professorum habitum sciens receperit, sed interim alius ei beneficio minister dabitur, assignata ei cõgrua de illius proventibus portione ^h.

^g c. quia in ius. sulis. urr. Ab.

^h ca. benefu. in 6.

Hoc

Hoc etiam valde providen-
dū est, ne cui monacho de mo-
nasterio in monasterium teme-
rē migrare permittatur, nec pe-
culiare quicquam habere, sed
monasterium suum deserēs, ad
illud competēti coërtione re-
dire compellendus est^a. Ad ar-
ctiorem tamen regulam migra-
tio concedetur, dū venia à Præ-
lato sit petita, quamvis non im-
petrata^b. Et religiosi Mendicantibus Martinus IIII. inter-
dixit sub excommunicationis
pœna, ne quovis quæsito colo-
re ad aliquam non Mendican-
tium regulam se transferāt^c: &
Clemens V. constituit quoslibet Mendicantes, qui ad nō Mē-
dicantium ordines etiam autho-
ritate Apostolica transferint, à
Prioratibus, administrationi-
bus, officijs, vicariatibus, & a-
lijs, quoquo nomine vocentur,
repelli debere^d. Atque, vt om-
nibus religiosi paupertatis
onus ferendum sit, his tamē ma-
gis obseruandum præcipitur, q̄
fratres Minores appellātur, be-
ati Francisci regulæ addicti, vt
eiusdem Clementis constitui-
one continetur^e.

Non omittendum est, nemi-
ni licere nouam religionem in-
stituere, sed quicumque ad reli-
gionem sese convertere voluē-
rint, vnā ex olim institutis, &
ab Ecclesia receptis optent: &
consequenter, qui voluerint re-
ligiosam domū fundare, ex ve-

teribus religionibus accipere
deben^f. Probatae autē religi-
ones sunt principaliter, Basilij,
Benedicti, Augustini, Francisci:
à quibus, tanquam fontibus, ce-
teræ omnes manant^g.

Et hastenus satis de regulari
bus dictum videretur.

DE VITA, ET HONE- state clericorum,

TITVLVS II.

Congruit, vt clerici omnes,
quemadmodum in sortem
Domini sunt vocati, & à
populo officijs & ordinibus di-
uisi sunt, sic etiam summa ope-
nitantur, & studeant vitæ inte-
gritate ac sanctitate cæteris se-
le præstare, vel alijs documen-
to sint, & disciplinæ: & lucernā
suam ardētē palam manibus
præferentes, olei nunquam co-
piam non habeant, ne eorum si-
miles sint, qui lucernæ, vt arde-
at, tantum lychnum emungūt,
& manu contrectant, olei autē
nihil instillant: quapropter cer-
ta sacris Canonibus præcepta
eorum vitæ instituendæ, & mo-
ribus castè informandis tradi-
ta sunt.

Nam interdum his consulūt,
quid eos maximè deceat, quid-
ve eorum gradu indignum sit,
quid quemque clericum sequi,
aut quid fugere oporteat: inter-
dum etiam seuerè imperant, &
bonæ apud homines famæ in-

Gg

*c. se. extrat.
de religio.
domi.*

*g Summa An-
geli. uer. re-
ligiosus. co.
2. ubi apost.
Bocr.
tr. de vita et
stat. heret.
præsertim
in prin.*

a c. Iohānes.

b c. licet.

*c c. 1. extrat.
comm.*

d c. 1.

*e c. exiui de
paradyso.
de uer. signi-
fi.*